

17 Δεκεμβρίου 2017

Τεχνητή αποκατάσταση δασών (Δρ Θεανώ Σαμαρά, Δασολόγος)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=178187>]

Το σημαντικότερο πλεονέκτημα της φυσικής ανόρθωσης είναι ότι μπορεί να εφαρμοστεί σε τεράστιες εκτάσεις χωρίς κόστος και με την πιο ασφαλή μέθοδο που είναι η φυσική εξέλιξη. Απαιτείται πολύ λίγη ενέργεια για συμπλήρωση των κενών της κομοστέγης και την καλλιέργεια του δάσους. Τα μειονεκτήματα είναι ότι οι ρυθμοί αποκατάστασης είναι πολύ αργοί και πάντα η αποκατάσταση δεν ανταποκρίνεται στους στόχους που έχουμε θέσει.

Εμφάνιση των πρώτων φυτών: είδη της χορτολιβαδικής βλάστησης.

Τεχνητές μέθοδοι ανόρθωσης

Εκτός από τις φυσικές μεθόδους σύμφωνα με τις οποίες η ανόρθωση του υποβαθμισμένου οικοσυστήματος πραγματοποιείται από την φύση μετά την απομάκρυνση όλων των παραγόντων που προκάλεσαν ή προκαλούν την υποβάθμιση. Η ανόρθωση μπορεί να γίνει και με την άμεση επίδραση του ανθρώπου όπως συμβαίνει με τις αναδασώσεις και την κατεργασία του εδάφους και άλλα πρόσθετα βελτιωτικά μέτρα.

Ιδιαίτερα θα πρέπει να προσέχουμε να επιλέγουμε κατάλληλα είδη και προελεύσεις γιατί από αυτό εξαρτάται η απόδοση και η υγεία του νεοϊδρυόμενου δάσους. Θα

πρέπει να είμαστε δυο φορές πιο προσεκτικοί όταν τα επιλεγόμενα είδη πρόκειται να εγκατασταθούν σε υποβαθμισμένους σταθμούς. Σε οικοσυστήματα που θέλουμε να αυξήσουμε την οικολογική σταθερότητα και την ποικιλότητα, εγκαθιστούμε καινούργια είδη τα οποία πρέπει να αντανakλούν τους στόχους που έχουμε θέσει και να είναι προσαρμοσμένα στον σταθμό για τον οποίο προορίζονται.

Η επαναδάσωση υποβαθμισμένων σταθμών απαιτεί λεπτομερή σχεδιασμό, σχολαστική εκτίμηση του σταθμού και επιλογή της κατάλληλης τεχνικής εγκατάστασης.

Στους σταθμούς αυτούς είμαστε υποχρεωμένοι να χρησιμοποιήσουμε πρόσκοπα ολιγαρκή είδη (συνήθως πεύκες) για το λόγο ότι είναι τα μόνα τα οποία μπορούν να αντεπεξέλθουν στις δύσκολες αυτές ακραίες συνθήκες. Οι επόμενες συστάδες όμως επιβάλλεται (όπου είναι δυνατόν) να είναι μεικτές με συμμετοχή πλατυφύλλων και άλλων απαιτητικότερων ειδών κάτι που είναι άκρως επιθυμητό από οικολογική άποψη. Έτσι έχουμε την δυνατότητα να ιδρύσουμε σταθερές μεικτές συστάδες άριστης δομής τόσο με φυσική όσο και με τεχνητή αναγέννηση, πάντα όμως με συστηματική καλλιέργεια.

Τα είδη που θα χρησιμοποιηθούν θα πρέπει να είναι αυτόχθονα είδη της περιοχής, διότι:

- Υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα επιβίωσης λόγω της μακρόχρονης διαδικασίας προσαρμογής τους
- Διατηρείται ο οικολογικός χαρακτήρας αλλά και η οικολογική ισορροπία της περιοχής
- Δεν αλλοιώνεται η φυσιογνωμία της περιοχής
- Διατηρείται η βιοποικιλότητα της περιοχής

Η επαναδάσωση υποβαθμισμένων σταθμών απαιτεί λεπτομερή σχεδιασμό, σχολαστική εκτίμηση του σταθμού και επιλογή της κατάλληλης τεχνικής εγκατάστασης των δασοπονικών ειδών. Έτσι μόνο μπορεί να εξασφαλιστεί η αειφορία παραγωγής προϊόντων και παροχής υπηρεσιών, και η διατήρηση υγιών και σταθερών δασικών οικοσυστημάτων.

Ένα ακόμα δασοκομικό μέτρο που μπορούμε να πάρουμε για την ανόρθωση των δασικών οικοσυστημάτων είναι και η κατεργασία του εδάφους.

Τέλος ένα άλλο δασοκομικό μέτρο που χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλη κλίμακα στην Μεσευρώπη αλλά όχι και στην Ελλάδα είναι η λίπανση των υπό ανόρθωση υποβαθμισμένων σταθμών. Προτού παρθεί ένα τέτοιο μέτρο θα πρέπει να γίνεται μια επιμελημένη διάγνωση των σταθμολογικών συνθηκών και συνθηκών θρέψης

των υπό ανόρθωση συστάδων. Πράγματι μια επιμελημένη και προσαρμοσμένη στα κάθε φορά δεδομένα λίπανση με άζωτο, φώσφορο και ασβέστιο μπορεί να βελτιώσει μόνιμα την γονιμότητα φτωχών και υποβαθμισμένων εδαφών.

Όμως δεν υπάρχουν ακόμα ακριβείς γνώσεις για την συμπεριφορά των υλικών λίπανσης στα διάφορα δασικά οικοσυστήματα. Έτσι μπορεί σε ισχυρά εκπλυόμενα εδάφη να δημιουργηθεί πρόβλημα με την μεταφορά νιτρικών στα υπόγεια νερά.

Οι κύριες επιδράσεις της λίπανσης στο έδαφος είναι η βελτίωση της ποιότητας του χούμου, η επιτάχυνση της διαδικασίας χουμοποίησης, η αύξηση των αποθεμάτων αζώτου στο επιφανειακό έδαφος και όπου επιθυμούμε αύξηση του pH του επιφανειακού εδάφους με την χρήση βασικών υλικών (ασβέστιο, μαγνήσιο).

Ένας άλλος τρόπος εμπλουτισμού του εδάφους με θρεπτικά συστατικά (άζωτο) είναι η φύτευση ψυχανθών και άλλων αζωτοδεσμευτικών ειδών. Στους περισσότερους υποβαθμισμένους σταθμούς με ακατέργαστο χούμο εγκαθίστανται ψυχανθή μετά από βαθιά κατεργασία του εδάφους και λίπανση με ασβέστιο και φώσφορο. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να βελτιωθεί σε μόνιμη βάση ο εφοδιασμός των συστάδων με άζωτο.

Το παρόν άρθρο δημοσιεύθηκε στο τεύχος Νο 25 της ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑΣ (Δεκέμβριος 2007 - Μάρτιος 2008)